Den flotteste festsalen

Den store festsalen i Den Norske Frimurerordens Stamhus påstås å være like fin som noen sal i Det Kongelig Slott. Nå er den rehabilitert og så langt som mulig satt tilbake slik salen var som ny.

Ny var storsalen da frimurerlosjens stamhus ble innviet i 1894 i kvartalet vis-à-vis Stortinget. Det var ikke den første losje i Norge, den ble stiftet i 1749, sannsynligvis i det som nå er Bygdøy Kongsgård. I dag hører ti forskjellige losjer hjemme i stamhuset.

Mange år er gått og festsalen trengte rehabilitering. Den trengte først og fremst maling. Som i så mange eldre, flotte bygninger er det lappet på mye gjennom årene fra slik det var opprinnelig.

- Det var flere alternativ oppe til diskusjon, blant annet å vaske salen, som er gjort et par ganger tidligere. Det andre alternativet var malebehandling og dermed sjekke hva vegger og tak skjulte fra tidligere behandlinger.

Malerløsningen ble valgt, forteller Arne Hilmar Andresen, overantikvar for museumsdelen i frimurerordenen i Norge.

Den verste behandlingen fikk festsalen under den andre verdenskrig. Blant annet ble salen overmalt, noe som også har skjedd andre ganger. Da frimurerne igjen tok i bruk huset i 1946, ble det nærmest sett på som en ruin. Det ble rehabilitert med de beskjedne midler som var til rådighet den gangen.

Oppdater til 2006

- Da beslutningen om rehabilitering og tilbakeføring nå var tatt, ble det bestemt å gjøre det skikkelig. Hele salen var avdempet i glansen; den ga ikke akkurat noen strålende følelse. Festsalen var rett og slett skitten.

- Vi sier vi har tilbakeført salen til 1894, men det gjelder totalbildet.

Ser vi på detaljene stemmer det ikke helt. I de rikt dekorerte detaljene mellom vegger og tak dominerer dekoren som viser alle våpenskjoldene til frimurerlosjene i landet (se bildet). De har gjerne elementer fra byvåpnene i seg. Nye losjer er kommet til siden bygget var nytt og er nå representert også her.

En gedigen sommerjobb

Planen var at hele rehabiliteringen av festsalen skulle foregå over to sommere fordi salen er så mye i bruk. Men diskusjonen endte med at salen skulle tas på én sommer. Var det mulig i løpet av juni, juli og august?

- Det bestemte vi oss for å klare, forteller malermester Tina Juuhl hos Malermester M. Bratfoss AS. Bare montering av stillaser tok to uker. I forkant var det arbeidet med rullestillas for å ta prøver, ikke minst for å kunne levere inn et tilbud. - Vi ser etter hvordan behandlinger sitter på veggflater og dekor og ikke minst det som ikke sitter. Det må nesten gjøres for å kunne lage en kalkyle. Noe vannlekkasje var det også.

Deretter skulle det skrapes fram fargetrapper for å finne den opprinnelige

dekoren under et visst antall lag. Gulldekor er en vesentlig del av festsalen,

men hvor hadde det egentlig vært gull? Den fine dekor viste seg å mangle på en

del steder, men det var også lagt på der den opprinnelig ikke hadde vært.

Malermester M. Bratfoss leide også inn konservator Brita Nyquist fra

Riksantikvaren.

Dette er gjort

Det er vasket - med litt forskjellige metoderAlle vegger var krakelert; alle rissene på vegg er derfor skåret opp.Alle sår og skader er reparert, både med sparkling og av gipsmaker. Alle

ornamenter er i gips.Det er grunnet.Linolje er påført alle bærende konstruksjoner og ornamenter.Det er brukt en komposisjonsmaling (en linoljeforsterket limfarge) på

veggflater og tak.Gullet er et hovedelement og den er påført slik: Først er det lagt på en

gullgrunn som tørker en viss tid avhengig av temperaturen - inntil gullgrunnen

er klebrig nok til at de legger på gullet. Gullgrunningen fungerer da også som

en form for lim.

Gullet blir skåret ut av gullblader/ark på 8 x 8 cm, lagt på og polert med

en fin pensel. Gull er dyrt og det er lagt på 65.000 blader/ark i festsalen, en

22 karat kvalitet som kommer fra Tyskland. Ved påføringen flyr det faktisk gull

overalt - støvsugeren blir full!

Av dekoren ellers er våpenskjoldene for de forskjellige losjene i landet

reparert og retusjert fordi de var til dels ødelagt. Av englebildene, som er

malt i de samme feltene mellom vegger og takk, er tre forholdsvis nye, men på

de fem gamle er det skrapet og retusjert på samme måte som på våpenskjoldene.

Alle englebildene er dessuten tonet ned slik at de er blitt like (se

bildet).